

Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad 2021 m. lapkričio 18 d. sukanka 140 metų, kai gimė Lietuvai ypač nusipelnusi asmenybė – vienas pirmųjų profesionalių Lietuvos skulptorių prof. Juozas Zikaras, paskelbė 2021-uosius Juozo Zikaro metais.

Juozas Zikaras gimė ir užaugo Panevėžio rajone, Paįstrio apylinkėse esančiame Paliukų kaime. Iš dabar ten veikiančio muziejaus menininko kūrybiniai takai driekiasi į Pasvalio rajono Pumpėnų miestelį, Panevėžį, Sankt Peterburgą ir Kauną.

Stiprinant Lietuvos visuomenės pagarbą valstybei, jos istorijai, kultūrai ir tradicijoms šia prasminga iniciatyva siekiama paskatinti Panevėžio krašto žmones prisiminti svarbiausius mūsų tėvynei įvykius bei asmenis, pabrėžti Juozo Zikaro kūrybos, kurios pagrindinės temos – lietuvių tautos laisvės idealai, reikšmę visuomenės istorinei atminčiai ir tapatybei.

Siekiant įprasmiti šio žymaus kraštiečio veiklą Paįstrio kultūros centras, glaudžiai bendradarbiaudamas su Panevėžio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriumi, Panevėžio rajono savivaldybės viešąją biblioteką, Nacionalinio Mikalojaus Konstantino Čiurlionio dailės muziejaus padaliniu Kaune – Juozo Zikaro namais, Panevėžio kraštotyros muziejumi, Paįstrio Juozo Zikaro gimnazija, Paįstrio seniūnija, Paįstrio gyventojų bendruomenės centru, Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija, parengė įdomią ir patrauklią Juozo Zikaro metų minėjimo Panevėžio rajone programą.

Numatyta daugybė kultūrinių, edukacinių ir pažintinių renginių, parodų, stovyklų, konkursų, daug viešinimo ir sklaidos.

Iš Paįstrio krašto kilusi Lietuvos dailininkų sąjungos narė Emilija Gaspariūnaitė-Taločkienė sukūrė įdomų, šiuolaikišką logotipą Juozo Zikaro metams paminėti, o galbūt ir lietuviškam pašto ženklui išleisti.

Iki kovo 11 d. vyks Panevėžio rajono sniego skulptūrų konkursas „Juozo Zikaro, „Laisvės“ kūrėjo, pėdomis“. Konkurso dalyviai skirstomi į tris kategorijas: piemenukų – vaikai iki 10 metų; gimnazistų – jaunimas iki 20 metų; suaugusiųjų – vyresni nei 20 metų kūrėjai. Piemenukų amžiaus kūrėjų kategorijai siūloma kurti skulptūras tema „Gyvūnai“. Gimnazistų ir suaugusiųjų kategorijai siūloma kurti skulptūras tema „Laisvė“.

Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka iš savo archyvų parengs ir lankytojams pristatys senų nuotraukų koliažą „Lietuvos tapatybės ženklais tapę Juozo Zikaro kūriniai“ iš renginių ciklo „Kultūros keliai: stotelė Juozas Zikaras“. Jaunieji bibliotekos lankytojai bus pakviesti dalyvauti edukacijose „Piemenėlio dūdelė pagal Zikarų Juozuką“, kurių metu vaikai

kartu su menininku Eugenijumi Čibinsku gamins molio švilpynes. Viešosios bibliotekos skaitytojams siūlomas pasakojimas „Laisvės kūrėjas“.

Iš Paįstrio Juozo Zikaro gimnazijos 2021 metais suplanuotų veiklų galima išskirti įdomesnes iniciatyvas. Bendradarbiaujant su tėvais, ikimokyklinio ugdymo erdvėje planuojama pastatyti Juozo Zikaro namelį edukaciniams žaidimams. Su Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija surengti kūrybines studijas mokykloje „Juozo Zikaro atmintis gyva mokinių darbuose“. Parengti ir išleisti gimnazijos laikraštį, skirtą Juozo Zikaro metams. Numatyti mokinių kūrybos konkursai, viktorinos, šaškių turnyrai, skautų žygiai į skulptoriaus gimtinę Paliukų kaime ir dar daug patrauklių bei naudingų veiklų vaikams ir jaunimui.

Paįstrio gyventojų bendruomenės centras parengė projektą „Vaikų ir jaunimo dailės pleneras „Vasara pas Juozą Zikarą“, kurį įgyvendins 2021 m. birželio mėn.

Veikianti gyvenvietės infrastruktūra skatins pasivaikščioti skulptoriaus atminimo takais, geriau pažinti ne tik jį, bet ir Panevėžio regioną. Nuo Paįstrio Švenčiausios Mergelės Marijos globos bažnyčios, kurioje yra Juozo Zikaro darbų, iki muziejaus Paliukų kaime trys kilometrai kelio. Minint skulptoriaus 135-ąsias gimimo metines, 2016 m. Paįstrio centre pastatyta Eduardo Tito ažuolinė skulptūra. Prie šios ažuolinės skulptūros Paįstrio seniūnija tęs pradėtus darbus ir sutvarkys aplinką, šaligatvius, įrengs gėlynus.

Juozo Zikaro memorialinis muziejus Paliukų kaime – Paįstrio kultūros centro padalinys. Visus metus bus aktyvinama šio muziejaus veikla. Atnaujinta ir skaitmenizuota dokumentinė fotografijų paroda „Skulptoriaus Juozo Zikaro kūrybos ir gyvenimo akimirkos senojoje fotografijoje“ bei edukacinė programa „Nuo piemenėlio iki meistrelio“. Iki lapkričio mėn. bus sukurta ir nufilmuota Juozui Zikarui skirta VŠĮ Aukštaitijos RTR laida „Tiktai kas tikra“.

Paįstrio kultūros centras iki 2021 m. liepos 6 d. vykdys istorinės atminties išsaugojimo iniciatyvas įgyvendinantį projektą „Kūrybinė iniciatyva „Juozo Zikaro, „Laisvės“ kūrėjo, kelias“. Projekto idėja – tęsti pradėtus darbus ir kelią iki muziejaus įprasminti skulptūromis. O kultūros centro skvero aplinką papuošti nauja skulptūrų kompozicija „Zikaro žąsys“. Rašytiniuose šaltiniuose randama, kad čia buvo kaimo turgus, o žymus kraštiečių Juozas Zikaras ganė žąsis, tai būtų dar vienas įžymaus kraštiečio, skulptoriaus J. Zikaro atminimo įamžinimas. Išliekamoji estetinė vertė – skulptūros puoš kaimą, ugdys visuomenės meninį skonį, skatins tradicijų tęstinumą. Įgyvendinant šią kūrybinę iniciatyvą į projekto veiklas siekiama įtraukti daug įvairaus amžiaus žmonių. Pavasarį kartu su bendruomenėmis ir Juozo Zikaro gimnazijos gimnazistais bus kviečiama ne tik pasivaikščioti skulptoriaus atminimo takais, aplankyti muziejų, bet ir sutvarkyti aplinką, kurioje bus pastatytos „Zikaro žąsys“. Pavasarį, gamtos sąlygoms leidžiant, Paįstrio gyventojų bendruomenės centro valdyba atliks

skulptūrų pastatymo darbus. Meninę kompoziciją sudarys penkios ažuolo skulptūros „Zikaro žąsys“. Jas sukurs ir iš ažuolo išdroš Panevėžio r. Miežiškių mstl. gyvenantis tautodailininkas Eduardas Titas.

2021 m. liepos 6 d. įvyks skulptūrų kompozicijos „Zikaro žąsys“ atidarymas ir profesionalus meno koncertas, skirtas Juozo Zikaro metams.

2021 m. lapkričio 18 d. kultūros centras organizuos renginius: konferenciją „Juozo Zikaro kūrybos reikšmė visuomenės istorinei atminčiai ir tapatybei“ ir parodos pristatymą „Juozo Zikaro gimtadienis“. Skulptorius Juozas Zikaras buvo ir muzikantas – griežė smuiku. Siekiant išplėsti renginio dalyvių žinias apie skulptorių, jo pomėgius bei nuveiktus darbus renginio vedėjai pasidalys įdomiais faktais apie Lietuvos kultūrai reikšmingo meno kūrėją, iš Panevėžio krašto kilusį menininką, o koncertinę programą atliks Kauno styginių kvartetas.

Juozo Zikaro metų minėjimo programos įgyvendinimas Panevėžio rajone įprasmins iškilus kraštiečio Juozo Zikaro kūrybinį paveldą ir suteiks jam naujos prasmės stiprinant Panevėžio regiono kultūrinį identitetą.

Parengė Paįstrio kultūros centro direktorė Daiva Kiršgalvienė

